

အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ ညီလာခံနှင့် ဗဟိုအဆင့် လူထုကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု
လုပ်ငန်းဆန်းစစ်ဆွေးနွေးပွဲ (၂၀၁၈)၌ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး
ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်း ကောက်နုတ်ချက်

MICC-II, နေပြည်တော်။

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၁၆)ရက်

- ဒီနေ့အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်လာတဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ၊ အမျိုးသားလွှတ်တော် ကျန်းမာရေး၊ အားစားနှင့်ယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ၊ အမျိုးသားလွှတ်တော် အားကစားနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာကော်မတီ အတွင်းရေးမှူးတို့ရဲ့အခန်းကဏ္ဍဟာ ကျွန်တော်တို့ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ ရှေ့ ဆက်ဆောင်ရွက်မယ့်လုပ်ငန်းများမှာ အရေးကြီးတဲ့အခန်းကဏ္ဍမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မယ့်သူများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒီအဖွဲ့ (၂)ဖွဲ့ဟာ သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအလိုက် လွှတ်တော်ထဲတွင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များကို ကျန်းမာရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး အကြံပြုဆွေးနွေးကြမှာဖြစ်ပါတယ်။
- အခုညီလာခံကြီးဟာ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း အလွှာပေါင်းစုံပါဝင်ကျင်းပတဲ့ ပထမဦးဆုံး အကြိမ် ညီလာခံကြီးတစ်ခုဖြစ်ပြီး အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအနေနဲ့ ဒီအခွင့်အရေးကြီး ကို အရယူပြီး အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင်များရဲ့လုပ်ငန်းနယ်ပယ် ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးအတွက် လွတ်လပ်ပွင့်လင်းစွာ တင်ပြစေလိုပါတယ်။
- နိုင်ငံတစ်ဝန်း ကျေးလက်ဒေသအောက်ခြေအထိ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလွှမ်းခြုံနိုင်ရေး၊ ရောဂါကြိုတင်ကာကွယ်ရေး၊ ကျန်းမာရေးအဆင့်အတန်းမြင့်မားရေး၊ ရောဂါရှာဖွေကုသရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးတို့ပါဝင်သော ပြီးပြည့်စုံတဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးနိုင်ရေးတို့ အတွက် ဝန်ကြီးဌာနမှ အရှိန်အဟုန်မြှင့်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာမှာ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း ပညာရှင်များရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ အရေးကြီးပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များ အောင်မြင်စေရေး၊ (၂၀၃၀) ခုနှစ်မှာ လူတိုင်းလက် လှမ်းမီလွှမ်းခြုံနိုင်တဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု (Universal Health Coverage) ရရှိရေးတို့ အတွက် အားလုံးမှ ဝိုင်းဝန်းကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အခြေခံကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းပညာရှင်များဟာ လက်တွေ့မြေပြင်မှာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီပညာရှင်များရဲ့ အတွေ့အကြုံနှင့် အကြံဉာဏ်များရယူဆောင်ရွက်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။

- အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင်များရဲ့ စွမ်းဆောင်ရည်များ ပိုမိုမြင့်မားလာမှသာ ရောဂါ ကာကွယ်နှိမ်နင်းရေးနှင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကဏ္ဍလုပ်ငန်းများလည်း ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်ကာ ပြည်သူများအတွက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ ပိုမိုပီပြင်အောင်မြင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ အောင်မြင်ဖို့အတွက် အဓိကအနေနဲ့ အခြေခံကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းပညာရှင်များရဲ့ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပိုမိုမြှင့်တင်ရန်လိုအပ်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများရဲ့ ပညာရပ်ပိုင်းနှင့် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားစေရန်အတွက် mobile tablet (၁၂,၀၀၀) ခန့်ကို ဖြန့်ဝေပေးခဲ့ပြီး (၁၄,၀၀၀) ခန့်ကို ထပ်မံပြီး ဖြန့်ဝေသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ mobile tablet များကို အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုပြီး ကျန်းမာရေးစကားဝိုင်းငယ်များကိုလည်း ပိုမိုပြုလုပ်စေလိုပါတယ်။
- အဲဒီလိုစွမ်းဆောင်ရည်များ တိုးမြှင့်စေဖို့နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမိုအဆင်ပြေချောမွေ့စေဖို့အတွက် ဒီဗီလာခံကြီးမှာ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင်များမှ ပွင့်လင်းစွာ တင်ပြအကြံပေးဆွေးနွေးကြစေလိုပါတယ်။ အခြေခံကျန်းမာရေးပညာရှင်များရဲ့ အသံနှင့်အာဘော်ကို သိရှိကြားနာလိုပါတယ်။ ဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများမှလည်း အဲဒီအကြံပြုဆွေးနွေးချက်များကို အလေးအနက်ထားစဉ်းစားပြီး ချက်ချင်းဆောင်ရွက်ရမယ့်ကိစ္စရပ်များနှင့် အဆင့်လိုက်၊ အပိုင်းလိုက်၊ ကဏ္ဍလိုက်ဆောင်ရွက်ရမယ့်ကိစ္စရပ်များကို ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ လုပ်ငန်းများအောင်မြင်စေရေးအတွက် လုပ်ငန်းများကို စူးစိုက်ဆောင်ရွက်မှု၊ ပညာရှင်ပီသမှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု၊ ခံယူချက် သဘောထားကောင်းမွန်မှုနှင့် အသင်းအဖွဲ့စိတ်ဓာတ်မြင့်မားအောင်ဆောင်ရွက်ပြီး ဗဟိုအဆင့်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်တို့မှ ပံ့ပိုးမှု၊ မြို့နယ်နှင့် တိုက်နယ်အဆင့်တာဝန်ရှိသူများမှ ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်မှုများနဲ့ ဆောင်ရွက်သွားကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- အခုဗီလာခံမှာ နိုင်ငံတစ်ဝန်းမှ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင်များ ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေးတင်ပြနိုင်တဲ့အတွက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အချင်းချင်း အတွေ့အကြုံနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ဖလှယ်ရယူနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- လုပ်ငန်းများ ပီပြင်အောင်မြင်စေဖို့အတွက် ကျန်းမာရေးသတင်းအချက်အလက်စနစ် ကောင်းမွန်ရန် အရေးကြီးပါတယ်။

- မြို့နယ်အသီးသီးမှ သတင်းအချက်အလက်များ အဆင့်ဆင့်ပေးပို့လာမှုကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အသီးသီးမှ တာဝန်ရှိသူများက ကျွမ်းကျင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာရှုထောင့်မှ သုံးသပ်ပြီး တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးများအနေနဲ့ (၃)လတစ်ကြိမ် မိမိတို့သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်များရဲ့ အခြေအနေကို ပြန်လည်အကြောင်းကြားကာ အဆင့်ဆင့်သတင်းပေးပို့မှုအပေါ် လက်တွေ့မြေပြင်မှာ မြို့နယ်များရဲ့အခြေအနေကို သိရှိနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျန်းမာရေးသတင်းအချက်အလက်စနစ်ဟာ စဉ်ဆက်မပြတ်ခိုင်မာအားကောင်းနေပြီး လိုအပ်လျှင်လိုအပ်သလို ချက်ချင်း တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သတင်းအချက်အလက်များကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို checklist များ အသုံးပြုပြီး စောင့်ကြည့်ဆန်းစစ်မှု (monitoring) ဆောင်ရွက်သွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ကြီးဌာနကို စတင်တာဝန်ယူခဲ့တဲ့အချိန်မှာ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင်များ ဖြည့်စွက်ရတဲ့စာရင်းဇယားများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး အရေအတွက်သိသာစွာ လျော့နည်းစေရေး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျန်းမာရေးစီမံချက်လုပ်ငန်းများအနေနဲ့ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင်များ ဖြည့်စွက်ရတဲ့စာရင်းဇယားများလျော့နည်းစေရေးအတွက် ထပ်မံစိစစ်၍ လိုအပ်သလိုမွမ်းမံကာ ဆောင်ရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ကူးစက်ရောဂါနှင့် မကူးစက်တတ်သော ရောဂါများအတွက် အရေးကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ surveillance system ဟာ မိမိတို့နိုင်ငံမှာ ဘယ်လောက်ကောင်းမွန်တယ်ဆိုတာကို ပြန်လည်သုံးသပ်စေလိုပါတယ်။
- ဒါ့အပြင် အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင်များရဲ့တာဝန်ဝတ္တရားများကိုလည်း မဖြစ်မနေ အဓိကလုပ်ဆောင်ရမယ့်တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် သာမန်လုပ်ငန်းတာဝန်ဝတ္တရားများကို သတ်မှတ်ပြီး ဆောင်ရွက်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ အခုထက်ပိုမိုလျင်မြန်ထိရောက်မှုရှိစေဖို့အတွက် လာမယ့် (၂၀၁၉) ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလမှစတင်ပြီး တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးဌာနမှူးများနှင့် ဆေးရုံအုပ်ကြီးများအား တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ (delegation of authority) ပိုမိုပေးအပ်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့အတွက် ဗဟိုမှ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပြုစုထုတ်ဝေပေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။

- နိုင်ငံတော်အစိုးရရဲ့ ဘဏ္ဍာငွေ၊ နိုင်ငံတကာထောက်ပံ့ငွေနှင့် ချေးငွေများကို အခုထက်ပိုမိုအကျိုး ရှိ ထိရောက်စွာအသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် ဝန်ကြီးဌာနမှာ အဖွဲ့များဖွဲ့စည်းပြီး ဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ (၂၀၁၆) ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ ဒီဇင်ဘာအထိ လက်ထောက်ဆရာဝန် (၄,၇၁၁)ဦး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကြီးကြပ် - ၂ (၃,၀၀၀) ဦး၊ လက်ထောက်ကျန်းမာရေးမှူး (၃၈၁) ဦး၊ သူနာ ပြု (၅,၆၈၁)ဦးနှင့် သားဖွားဆရာမ (၃,၈၄၄) ဦးအပါအဝင် ဝန်ထမ်း (၂၇,၁၃၇) ဦး အသစ်ခန့်အပ် ထားခဲ့ပြီး၊ နောင်နှစ်မှာလည်း ဝန်ထမ်းအသစ်များ ထပ်မံခန့်အပ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ် အတွင်းတွင် ပုဂ္ဂလိကအကူသူနာပြုသင်တန်းကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်မှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဝန်ထမ်း များ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အဆင်ပြေချောမွေ့စေရေးနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်း များကိုလည်း စီမံချက်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။
- ဒေသန္တရကျန်းမာရေးဌာန၊ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနနှင့် ဌာနခွဲများ၊ မိခင်နှင့်ကလေးကျန်းမာ ရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးတဲ့ဌာနများရဲ့ လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်မှုများ၊ လိုအပ်ချက်နှင့် အားနည်းချက် များကို ဆန်းစစ်သုံးသပ် မှုများပြုလုပ်ပြီး ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်သွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေနဲ့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအတွက် (၂၀၁၆-၂၀၁၇) မှာ ဘဏ္ဍာငွေ ကျပ်သန်းပေါင်း (၇)သိန်းကျော်၊ (၂၀၁၇-၂၀၁၈) မှာ ငွေကျပ်သန်းပေါင်း (၈)သိန်း ကျော်၊ (၂၀၁၈-၂၀၁၉) မှာ ငွေကျပ်သန်းပေါင်း (၉.၆)သန်းကျော်နှင့် (၂၀၁၉-၂၀၂၀)မှာ ငွေကျပ် သန်းပေါင်း (၁၁.၁၇)သန်းကျော်ထိ တိုးမြှင့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံတော်မှ ခွဲဝေပေးထားတဲ့ဘဏ္ဍာ ငွေများကို ကျွန်တော်တို့ အလေအလွင့်မရှိအကျိုးရှိစွာ သုံးစွဲရမယ့်တာဝန်ဟာ အဓိကတာဝန်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များမှာ လူထုကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်း ဆန်းစစ်ဆွေးနွေး ပွဲများကျင်းပရာမှာ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင်တွေကို ပိုမိုပါဝင်တက်ရောက် ဆွေး နွေးစေလိုပါတယ်။
- လူထုကျန်းမာရေးလုပ်သားများနှင့် စေတနာ့ဝန်ထမ်းငှက်ဖျားလုပ်သားများကို အကျိုးရှိထိ ရောက်စွာအသုံးပြုနိုင်ရေးကိုလည်း အခုညီလာခံမှာ ဝိုင်းဝန်းအကြံပြု ဆွေးနွေးကြစေလိုပါတယ်။

- အခုညီလာခံမှာ ပြတ်ပြတ်သားသား၊ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းဆွေးနွေးစေလိုပြီး ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့အခြေအနေပေါ်မူတည်ပြီး ဘယ်လိုဆောင်ရွက်သင့်တာကို အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင်များမှ အကြံဉာဏ်များ ပေးစေလိုပါတယ်။
- ပြည်သူလူထု ကျန်းမာရေးအသိပညာတိုးတက်လာစေရန်အတွက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များမှာ အခြေခံကျန်းမာရေးပညာရှင်များမှ ကျန်းမာရေးစကားဝိုင်းများ ပြုလုပ်ပေးစေလိုပါတယ်။ ဗဟိုမှ တာဝန်ရှိသူများကလည်း ဆွေးနွေးချက်တွေကို သေချာစွာမှတ်သားပြီး သတင်းအချက်အလက်များ ပြည့်စုံစွာရရှိအောင် ဆွေးနွေးမေးမြန်းတာတွေများပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါတယ်။ ဆွေးနွေးတင်ပြချက်များကို အမျိုးအစားခွဲခြားပြီး၊ ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်တာ၊ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမယ့်ဌာနနှင့် တာဝန်ရှိသူများသတ်မှတ်တာတွေနဲ့ အလုပ်တာဝန်ခွဲဝေသတ်မှတ်တာတွေကို ဆောင်ရွက်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနရဲ့လုပ်ငန်းများ ပိုမိုပီပြင်အောင်မြင်စေရေး၊ ဝန်ထမ်းများ လုပ်ငန်းခွင်အဆင်ပြေချောမွေ့စေရေးနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားရေးတို့အတွက် အားလုံးဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ကြဖို့ တိုက်တွန်းလိုပါတယ်လို့ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

ဆွေးနွေးပွဲသို့ တက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ ဗဟိုအဆင့်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် တာဝန်ရှိသူများ
- ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးတက္ကသိုလ်နှင့် အခြေခံကျန်းမာရေးတက္ကသိုလ်တို့မှ ပါမောက္ခချုပ်များ
- လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ
- အငြိမ်းစား ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးပညာရှင်များ
- ခရိုင်နှင့်မြို့နယ်အဆင့် တာဝန်ရှိသူများ
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အသီးသီးမှအခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင် (၃၆၂) ဦး
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ် နှင့် UNFPA မှ တာဝန်ရှိသူများ
- မြန်မာနိုင်ငံမိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းမှ တာဝန်ရှိသူများ
- မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ်မှ တာဝန်ရှိသူများ
- မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းမှ တာဝန်ရှိသူများ

- မြန်မာနိုင်ငံကျန်းမာရေးမှူးအသင်းမှ တာဝန်ရှိသူများ
- မြန်မာနိုင်ငံသူနာပြုနှင့်သားဖွားကောင်စီမှ တာဝန်ရှိသူများ
- မြန်မာနိုင်ငံ သူနာပြုနှင့်သားဖွားအသင်းမှ တာဝန်ရှိသူများ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)